

heri en saa haandgribelig Uretfærdighed fra Statens Side, at de have Krav paa, at Staten ogsaa yder sin Bistand til at bringe Orden i saa urimelige Forhold? Kunde man tænke sig Statens Indgriben i andre lignende Lønningsforhold? Nej, absolut ikke. Der lød mange smukke Ord her i Tinget, da Skoleloven var for. Der blev da sagt med Føje, ogsaa fra den daværende Kultusminister, at nu maatte man haabe, Sogneraadene lagde Grundlønnen saaledes, at de kunde sikre sig dygtige Lærere. Det blev med Rette sagt. Men maa jeg saa spørge om: hvorledes kan man forlange, at Sogneraadene skulle lave gode Lærerembeder, medens man samtidig paa anden Maade ødelægger Sognenes Præstekald? Der er dog noget urimeligt deri, og deri ligger Statens Pligt til at støtte og ikke i noget som helst andet.

Jeg skal ikke komme ind paa Enkeltheder i det foreliggende Forslag. Man har nævnt Millioner her, hvor mange Millioner Staten skal give, og hvor mange Millioner Tiendeyderne skulle give. Jeg kunde have Lyst til at se paa det foreliggende Forslag med noget mindre Brillen; for det er jo dog saadan, at man gennem de smaa Brillen først ret vil faa Forstaaelsen af, hvorledes et saadant Lovforslag vil virke i Praksis. Det kan have Betydning, at man kender det store finansielle Resultat, men det kan ogsaa have Betydning, hvorledes det virker i Praksis. Og jeg skal da sige, at den Tiende, der efter det foreliggende Forslag bliver Genstand for Afløsning, udgør paa det nærmeste 20 Kr. pr. Td. Hartkorn. Naar nu denne Tiende tages 25 Gange, giver det en Kapital af 500 Kr. Det vil altsaa sige, at Tiende-ejerne, i Stedet for nu at faa en Tiende af 20 Kr., fremtidig ville faa en Rente af 20 Kr. Der er altsaa ikke gjort Tiende-ejerne den mindste Uret ved det foreliggende Forslag. Og for Statens Vedkommende stiller Forholdet sig saaledes, at Statens Bidrag til Forrentning og Afdrag af disse 500 Kr. udgør 140 Kr., og for Tiendeyderne, der skulle betale de ¹⁸/₂₅ af de 500 Kr., vil det blive 360 Kr.; det skulde de altsaa indfri. Det vil sige, at de komme til at betale i Stedet for en Tiende af 20 Kr. i Fremtiden 14 Kr. 40 Ø. i Rentepenge. Det er en Vinding for 1 Td. Hartkorn af 5 Kr. 60 Ø. Det er ikke store Sager, men naar vi alligevel ude i Landet ere glade ved dette Forslag, er det, fordi vi ere et nøjsomt Folkefærd, som hellere tage et lille Fremskridt, naar det blot gaar den rette Vej,

end skyde Sagen ud i det uendelige. Men jeg tror at turde sige, at hvis ogsaa denne Sag bliver udskudt, saa ville Kravene sikkert stige, saa vil det gaa, som det gik med Skattereformen. Der vare vi til at begynde med glade ved det Reedtz-Thottske Forslag, der dog kun gav saa lidt; det lod man falde, fordi man ganske ubegribeligt knyttede det sammen med Toldreformen. Og hvad blev saa Enden? Det blev den, at Kravene steg og steg, indtil man saa i Fjor af dette Ting gik til en total Ophævelse af Hartkornsskatterne. Jeg tager ikke Fejl, naar jeg siger, at det vil gaa akkurat ligesaadan med Tiendespørgsmaalet. Skyder man denne Sag fra sig, vil man ikke hjælpe til at faa Forslaget bragt ud i Livet, som det er nu, tror jeg, jeg tør sige, at der vil rejse sig en Strømning, som det vil være vanskeligt at staa imod. Og jeg tror, at dette høje Ting allermindst vil kunne staa imod denne Strømning, thi naar alt kommer til alt, er det Vælgerne til dette høje Ting, som føle Trykket af Tiendebyrden haardest. — Jeg skal indskrænke mig til dette og tillade mig at anbefale det foreliggende Forslag paa det bedste.

Breinolt: Vi have hørt saa mange stærkt rosende Udtalelser om dette Lovforslag, navnlig om dets formelle Affattelse, og ganske særlig fra det ærede 4de Medlem for 2den Kreds (P. G. C. Jensen), hvis Ros dog maaske ydedes noget paa anden Mands Bekostning, at jeg ikke finder nogen Anledning til at gentage disse mange Lovord. Jeg kan derfor indskrænke mig til at give det ærede 10de kongevalgte Medlems (H. N. Hansen) Udtalelser min fulde Tilslutning: Jeg vil dog gerne tilføje, at den Tanke, der ligger til Grund for dette Lovforslag, efter min Formening, som jeg for øvrigt har udtalt oftere i denne Sal, er saa smuk og saa sund, at jeg ikke kan andet end haabe paa dens Gennemførelse, og at jeg i alt Fald er den ærede Justitsminister ganske særdeles taknemmelig ikke blot, fordi han paa Landbrugsministerens Vegne har fremsat det foreliggende Lovforslag, men fremfor alt, fordi han støttende sig til det private Initiativ har draget Sagen frem. Jeg skal derfor ogsaa ledsage dette Lovforslag paa dets videre Bane med mine bedste Anbefalinger. Naar jeg saaledes har sluttet mig saa omtrent uforbeholdent til Lovforlaget, som det foreligger, er der dog enkelte Bestemmelser, som vække Betænkelighed hos mig, enkelte, som jeg kunde ønske ændrede.